

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Кафедра української літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

_____доц. Гусєв С.О.

«_____» _____року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

Підготовки **бакалавра**

Галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальності **014 Середня освіта (Українська мова і література)**

Додаткової предметної спеціалізації **014 Середня освіта (Мова і література
(англійська))**

Освітня програма **Середня освіта. Українська мова і література,
англійська мова**

Галузі знань **03 Гуманітарні науки**

Спеціальності **035 Філологія (Українська мова і література)**

Додаткової предметної спеціалізації **014 Середня освіта (Мова і література
(польська))**

Освітня програма **Філологія. Українська мова та література**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Робоча програма обов'язкової навчальної дисципліни «Теорія літератури» для студентів за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) додаткової предметної спеціалізації 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), за спеціальністю 035 Філологія (Українська мова і література) додаткової предметної спеціалізації 014 Середня освіта (Мова і література (польська))

Мова навчання – українська

«___» _____ 20___ року. –с.

Розробник: **Віннічук А.П.**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української літератури.

Протокол від «___» _____ 20___ року № _____

Завідувач кафедри
української літератури

доц. Віннічук А.П.

«___» _____ 20___ р.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Протокол від «___» _____ 20___ року № _____

Голова навчально-методичної комісії факультету
філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха

доц. Кухар Н.І.

«___» _____ 20___ р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація/спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка 03 Гуманітарні науки	Обов'язкова дисципліна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – тренувальний практикум	Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література) – денної і заочної форм навчання, Додаткова предметна спеціалізація 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) Освітня програма Середня освіта. Українська мова і література, англійська мова 035 Філологія (Українська мова і література) – денної форми навчання, Додаткова предметна спеціалізація 014 Середня освіта (Мова і література (польська)) Освітня програма Філологія. Українська мова та література	Рік підготовки	
		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр: 1-й	
		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,4 самостійної роботи студента – 2,6	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		20 год.	6
		Практичні	
		22 год.	8
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		48 год.	76
		-	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 47% аудиторних; 53% самостійна робота;

для заочної форми навчання – 15% аудиторних; 85% самостійної роботи.

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета навчальної дисципліни – дослідити особливості становлення та розвитку літературознавчої науки, розкрити специфіку художнього пізнання дійсності й розвитку національної літератури у зв'язках з традиціями, новаторством і художньою майстерністю.

2.2. Завдання навчальної дисципліни:

–узагальнити, систематизувати, поглибити теоретичні й конкретні системні знання, набуті студентами у процесі вивчення основних літературознавчих дисциплін;

–узагальнити відомості про історію розвитку вітчизняної та зарубіжної літературно-естетичної думки;

–охарактеризувати різні точки зору науковців на опорні, суперечливі, дискусійні питання теорії літератури;

–виробляти стійкі вміння і навички системно-цілісного розуміння й аналізу художніх творів;

–формувати наукове літературознавче мислення студентів;

–активізувати творче осмислення літератури з урахуванням основних тенденцій її розвитку;

–ознайомити з вершинними досягненнями сучасної науки про літературу.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності: *здатність до усвідомлення закономірностей розвитку світового та вітчизняного літературного процесів; здатність до розуміння основних літературознавчих понять і категорій; здатність до аналізу поетикальних особливостей твору.*

2.3.2. Фахові компетентності:*розуміння художніх особливостей твору, його жанрово-стильової специфіки; знання визначень та принципів взаємодії основних літературознавчих термінів; уміння застосовувати теоретичні знання на практиці, володіти навичками літературознавчого аналізу.*

2.4. Програмні результати навчання: знати основні поняття з теорії літератури, аспекти і принципи вивчення літературних феноменів, особливості генези і становлення зарубіжної літературно-естетичної думки, основні етапи розвитку давнього і класичного українського літературознавства, сутність, специфіку і призначення художньої літератури, критерії художності твору, образну природу художньої літератури, види художніх узагальнень, особливості функціонування літератури в суспільстві, основні аспекти художнього твору як цілісності, макроструктуру літературного твору, внутрішню форму літературного твору, сутнісну специфіку літературного процесу і його основні закономірності, генерику і

генологію літератури (її поділ на роди, види, жанри), різні точки зору науковців на опорні, суперечливі, дискусійні питання теорії літератури.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Вступ. Історіографія літературознавства.

Тема 1. Теорія літератури як наука і навчальна дисципліна.

Інформаційний обсяг теми. Специфіка і місце теорії літератури в системі гуманітарних дисциплін. Предмет, завдання і структура теорії літератури. Її взаємодія з іншими науковими дисциплінами (філософією, історією, естетикою, лінгвістикою тощо). Теорія літератури і методологія літературознавчих досліджень. Поетика і жанри теорії літератури.

Тема 2. Історіографія літературознавства.

Інформаційний обсяг теми. Короткий огляд розвитку літературознавчої думки. Історіографія теоретико-літературної думки. Осмислення явищ мистецтва в античну епоху. Християнська екзегетика в добу Середньовіччя. Естетика й літературознавство епохи Відродження. Проблеми поетики в працях теоретиків Бароко. Герменевтика Нового часу. Естетика класицизму. Теорія літератури в працях просвітників; пре романтичні тенденції. Естетичні теорії в німецькій класичній філософії.

Основні напрями зарубіжного і вітчизняного літературознавства XIX-XX ст. Міфологічна школа XIX століття й неоміфологічна школа XX століття: спільне й відмінне. Біографічний метод. Культурно-історична школа в зарубіжному й вітчизняному літературознавстві. Порівняльно-історична школа (компаративізм). Психологічна школа в літературознавстві. Значення аналітичної психології в підході до літератури XX століття. Значення праць О. Веселовського.

Новітні напрями та течії в літературознавстві. Постмодернізм. Фемінізм. Постструктуралізм як ідейна течія західноєвропейського та американського гуманітарного світорозуміння. Рецептивна естетика. Деконструктивізм як реакція на новітні філософські та філологічні доктрини. Постколоніальна критика. Характеристика формальної школи.

Розділ 2. Естетична сутність літератури.

Тема 1. Література як вид мистецтва.

Інформаційний обсяг теми. Поняття про мистецтво та його походження. Сутність мистецтва. Наукове визначення природи і специфіки мистецтва. Його співвіднесення з наукою і публіцистикою.

Мистецтво як форма суспільних свідомості та підсвідомого і засіб естетичного освоєння дійсності. Естетичне як філософська категорія. Поняття естетизму. Мистецтво як створення естетичних цінностей. Поняття про прекрасне, піднесене, діонісійське, апполонівське. Естетичні емоції.

Естетичні категорії в системі теоретико-літературних понять: героїчне, драматичне, романтичне, комічне.

Мистецтво як пізнавальна діяльність. Теорія наслідування в її розвитку. Теорія символізації. Поняття про характерне і типове як предмет

узагальнення і перетворення в літературі. Значення терміна «тема». Вічні теми. Культурно-історичний аспект тематики.

Мистецтво як самопізнання автора. Значення терміна «автор». Історичні долі авторства: типологія античного авторства, середньовічна авторська свідомість. Ідейно-сміслова суть мистецтва. Ненавмисне в мистецтві. Вираження творчої енергії автора. Натхнення. Мистецтво і гра. Авторська суб'єктивність у творі. Автор як реальна особа. Концепція смерті автора. Автор і його присутність у творі. Типи авторської емоційності: героїчне, ідилічне, сентиментальність, романтика, трагічне, сміх, комічне, іронія.

Призначення мистецтва. Мистецтво в світлі аксіології. Поняття катарсису і художності. Мистецтво в співвіднесеності з іншими формами культури. Концепція кризи мистецтва.

Види мистецтва, принципи їх поділу в історичному розвитку. Зображальні й експресивні мистецтва. Критерії художнього твору. Атрибутивні критерії. Супутні критерії. Акцидентні критерії. Художній смак.

Тема 2. Образна природа художньої літератури.

Інформаційний обсяг теми. Художній образ. Класифікація образів. Структура художнього образу. Функції художнього образу. Образ і знак. Національні архетипи, екзистенціали, коди. Художній домисел. Умовність і життєподібність. Нематеріальність (неречовинність) образів у літературі. Словесна пластика. Література як мистецтво слова. Мова як предмет зображення.

Література й синтетичні мистецтва. Місце художньої словесності серед мистецтв. Література й засоби масової комунікації.

Функціонування літератури. Літературознавство і герменевтика. Герменевтика як мистецтво й теорія тлумачення текстів, вчення про розуміння смислу висловлювань. Центральні поняття герменевтики: розуміння, інтерпретація, смисл. Діалогічність як поняття герменевтики.

Нетрадиційна герменевтика. Читач і автор. Присутність читача у творі. Рецептивна естетика. Реальний читач. Історико-функціональне вивчення літератури. Літературна критика.

Читацьке середовище і його смаки. Літературні ієрархії й репутації. Висока література. Класика як «літературний верх». Масова література – «літературний низ». Белетристика як серединна сфера літературної творчості. Коливання літературних репутацій. Невідомі й забуті автори та твори. Елітарна й антиелітарна концепції мистецтва і літератури.

Розділ 3. Поетика твору. Літературний процес.

Тема 1. Поетика.

Інформаційний обсяг теми. Поетика: значення терміна. Основні поняття й терміни теоретичної поетики. Твір. Цикл. Фрагмент. Будова літературного твору, його форма й зміст. Світ літературного твору: значення терміна. Персонаж і його ціннісна орієнтація. Персонаж і письменник. Свідомість і самосвідомість персонажа. Психологізм. Людина, яка говорить: діалог і монолог.

Світ речей. Природа. Пейзаж. Час і простір. Сюжет і його функції. Сюжет і конфлікт.

Художня мова. Художня мова (стилістика). Художня мова в її зв'язках з іншими формами мовної діяльності. Засоби художньої мови. Література й слухове сприйняття мови. Специфіка художньої мови. Поезія і проза.

Тема 2. Текст як поняття філології.

Інформаційний обсяг теми. Текст як поняття семіотики й культурології. Текст у постмодерністських концепціях. Динаміка літературного тексту. Засоби організації художнього тексту. Контекст, підтекст, гіпертекст. Твір і текст.

Неавторська мова. Різні способи говоріння й чуже слово. Стилзація. Пародія. Література в літературі. Ремінісценція. Поняття інтертекстуальності.

Композиція. Повтори й варіації. Мотив. Деталізоване зображення. Умовчання. Суб'єктивна організація; «точка зору». Зіставлення й протиставлення. Монтаж. Часова організація тексту. Змістовність композиції.

Принципи розгляду літературного твору. Опис та аналіз. Літературознавчі інтерпретації. Контекстуальне вивчення. Політична інтерпретація літературного твору. Аудіальна інтерпретація літературного твору.

Тема 3. Генерика і генеалогія літератури.

Інформаційний обсяг теми. Літературні роди й жанри. Роди літератури: поділ літератури на роди як теоретична проблема, різні точки зору на проблему походження літературних родів. Епос, драма, лірика, міжродові й позародові форми.

Проблему жанру в літературознавстві: поняття про жанр, принципи поділу на жанри, поняття «змістова форма». Епос і роман в історії теоретичної літературної думки. Жанрові структури й канони; жанрові системи; канонізація жанрів; жанрові конфронтації та традиції; літературні жанри у співвіднесенні з позахудожньою реальністю.

Закономірності розвитку літератури. Генезис літературної творчості: значення терміна; значення культурної традиції для літератури. Літературний процес: динаміка й стабільність світової літератури; стадіальність літературного розвитку. Художні системи ХІХ – початку ХХІ ст.

Історична типологія літератури. Античний міфологізм, середньовічний символізм й алегоризм, бароко, класицизм, сентименталізм, романтизм, реалізм. Сильові форми літератури: модерністські стильові різновиди, авангардизм, постмодерністські стильові тенденції. Регіональна й національна специфіка літератури; міжнародні літературні зв'язки. Основні поняття і терміни теорії літературного процесу.

Висновки. Актуальні проблеми сучасної теорії літератури.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	ін	с.		л	п	Ла	ін	с.р.
1	2	3	4	5	6	7				б	д	.
Розділ 1 Вступ. Історіографія літературознавства	42	10	12			20	30	2	2			26
Розділ 2 Естетична сутність літератури	18	4	4			10	30	2	2			26
Розділ 3 Поетика твору. Літературний процес	30	6	6			18	30	2	4			24
Розділ 1. Вступ. Історіографія літературознавства												
Тема 1. Вступ. Огляд розвитку літературознавчої думки	10	2	2			6	7	1				6
Тема 2. Сутність мистецтва	10	2	2			4	5	1				4
Тема 3. Література як вид мистецтва	10	2	4			2	5		1			4
Тема 4. Функції літератури	10	2	2			4	7		1			6
Тема 5. Літературні ієрархії і репутації	10	2	2			4	6					6
Разом	42	10	12			20	30	2	2			26
Розділ 2. Естетична сутність літератури												
Тема 1. Літературний твір	9	2	2			5		1	2			14

Тема 2.Літературні роди і жанри	9	2	2			5		1	2			12
Разом	18	4	4			10	30	2	4			26
Розділ3. Поетика твору. Літературний процес												
Тема 1. Закономірності розвитку літератури. Генезис літературної творчості	10	2	2			6	13	1	2			10
Тема 2. Історична типологія літератури	10	2	2			6	9		1			10
Тема 3. Стильові форми літератури	10	2	2			6	8	1	1			6
Разом	30	6	6			18	30	2	4			26
Усього годин	90	20	22			48	90	6	8			76

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1.	Історія розвитку теоретико-літературної думки. Основні концепти «Поетики» Аристотеля	2	2
2.	Новітні напрями і течії в літературознавстві	2	2
4.	Художній твір як цілісність	4	
5.	Література як вид мистецтва. Література і живопис	2	2
6.	Література як вид мистецтва. Література і музика	4	
7.	Художній світ твору	4	2
8.	Інтерпретація художнього твору	4	
Усього годин		22	8

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
3		

Навчальним планом не передбачено.

7. Теми індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

Навчальним планом не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1.	Сутність мистецтва	8	6
2.	Література як вид мистецтва	4	7
3.	Функції літератури	4	7
4.	Літературні ієрархії і репутації	4	7
5.	Літературний твір	4	7
6.	Літературні роди і жанри	4	7
7.	Закономірності розвитку літератури. Генезис літературної творчості	4	7
8.	Історична типологія літератури	4	7
9.	Стильові форми літератури	4	7
10.	Інтерпретація художнього твору	4	7
11.	Художній світ твору	4	7
Усього годин		48	76

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

ТРЕНУВАЛЬНИЙ ПРАКТИКУМ

У формуванні особистості майбутнього вчителя-філолога важливу роль відіграє самостійна робота, продумана організація процесу самопідготовки, яка не припиняється під час усієї професійної діяльності педагога-літератора. Постійне самовдосконалення (особливо емоційно-художня самопідготовка) допомагає успішно викладати літературу в сучасній загальноосвітній школі.

Педагогічна наука накопичила чималий досвід формування практичних умінь і навичок, розвитку особистих здібностей, діагностики самовиховання майбутніх учителів літератури, але чимало проблем залишаються не вирішеними до кінця. Так, досить перспективним напрямком є активізація творчого потенціалу майбутнього вчителя літератури за рахунок розвитку суб'єктивно-емоційного фактора. Цю ідею можна реалізувати через тренувальний практикум з формування художньо-педагогічної направленості студентів-філологів.

Тренувальний практикум може складатися з чотирьох розділів. До *розділу першого* входять завдання і вправи, пов'язані з емоційно-художнім розвитком особистості, який є стрижнем для формування творчих здібностей і художньо-педагогічної направленості особистості вчителя в цілому. У *другому розділі* основну увагу варто зосередити на формуванні художньо-педагогічної направленості мислення; у *третьому* – на комунікативно-виконавській культурі майбутнього вчителя-словесника. До *четвертого розділу* мають увійти проблемно-творчі завдання. Подібний досвід створення «граматики» художньо-педагогічної підготовки в її переважно емоційно-художньому плані носить експериментальний характер, що допомагає перетворити завдання тренувального практикуму на серйозну і водночас захоплюючу діяльність.

Розв'язання складних завдань ефективного формування художньо-педагогічних компетентностей студентів-філологів педагогічного університету не вичерпується тільки добросовісним виконанням тренувальних вправ, адже творчо-естетична підготовка майбутнього вчителя літератури у вищій школі не обмежується розвитком окремих емоційно-художніх якостей. З іншого боку, це не повинно перетворюватися на любительську розвагу, оскільки мова йде про досить принципові речі: формування такого особистісного багажу спеціаліста, який у подальшому буде основою всієї художньо-педагогічної творчості.

Щодо ефективності самого тренувального практикуму, то тут все залежатиме від тих, хто буде займатися ним серйозно. Завдання і вправи стануть у пригоді всім, хто по-справжньому любить мистецтво, захоплюється ним, здатен заряджатися естетичними емоціями, які це мистецтво несе. Ефективність практикуму залежить і від того, наскільки регулярними будуть подібні завдання у житті майбутнього вчителя, чи стануть вони повсякденною необхідністю.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Перший розділ містить завдання і вправи, пов'язані з емоційно-художнім розвитком особистості, що є важливою умовою формування

естетичних творчих і художньо-педагогічних здібностей майбутнього вчителя-словесника. Завдання з емоційно-художньої самопідготовки направлені на розвиток суб'єктивно-індивідуальних естетичних відчуттів у процесі сприйняття творів мистецтва і формують інструментальний апарат для логічного художнього аналізу.

Складність завдань першого розділу може бути різна, і студент сам обере ті, які будуть найбільше відповідати його розвитку. Він повинен пам'ятати, що тренінг емоційно-художньої природи особистості – процес не автоматичний і потребує чимало зусиль і часу, що в майбутньому дозволить вирішувати різні завдання художньо-педагогічної діяльності.

Важливу роль перед початком тренінгу може відіграти ретроспективна самооцінка, яку починають з відповідей на низку питань, зокрема: які найяскравіші художні враження дитячих років вам запам'яталися? що вас вразило в прочитаних казках, переглянутих мультиплікаційних фільмах тощо? Не менш важливим є самоаналіз рівня власного естетичного сприйняття. Студент повинен дати відповіді на питання: чи відчуваєте ви потребу постійно читати книжки, відвідувати театр, переглядати художні фільми? які книжки ви читаєте? коли останній раз були в театрі? чи цікавитеся ви живописом? чи маєте улюблених художників? чи пробували ви свої сили в мистецтві (пишете вірші, співаєте тощо)? Чи бракує вам чогось з точки зору ідеальних уявлень про себе? Відповіді на ці питання допоможуть зорієнтуватися, яку систему самостійно роботи варто обрати.

Завдання, пов'язані з емоційно-художнім розвитком особистості

1. Згадайте випадок з вашого життя, опишіть його, проаналізуйте враження від цього випадку. Виділіть засоби образного вираження вражень. Не забувайте, що враження варто переводити на письмі в зовнішній, тобто словесний план.

2. Знайдіть образні вираження таким поняттям, як *любов, обов'язок, совість, мужність, час, молодість, надія*. Вигадайте сюжетні сценки (етюди, живописні або скульптурні рішення), що в образній формі розкривають два з названих понять.

3. Пригадайте сон, який вам приснився, й письмово перекажіть його, підбираючи найбільш точні слова.

4. Опишіть один день старості свого улюбленого персонажа, який у творі залишався молодим.

5. Виконайте завдання, яке свого часу запропонував І. Бунін: «Перед вами ніч. Як ви опишете її кількома словами, щоб вона була саме ця, а не якась інша ніч?».

6. Прочитайте твір («Садок вишневий коло хати» Т. Шевченка, «Червона калина» І. Франка, «Ви знаєте, як липа шелестить» П. Тичини, «Яблука доспіли» М. Рильського, «Білі акації будуть цвісти» В. Сосюри, «Весняний вечір» В. Стуса), уявіть створену поетичну картину. Свої враження запишіть.

7. Проілюструйте трьома-п'ятьма прикладами, як можна за допомогою звуків створити картину в художньому творі.

8. Згадайте факт із життя будь-якого митця (джерело вказати), перекажіть його письмово з усіма деталями, які можете вигадати, але так, щоб правдивість розповіді не постраждала.

9. Опишіть, про що може думати літературний герой (Сава Чалий з однойменної драми І. Карпенка-Карого, бояриня з однойменної драми Лесі Українки, Гриць Летючий з «Новини» В. Стефаника, Федько-халамидник з однойменного оповідання В. Винниченка, Корній Перепутько з «Марії» У. Самчука).

**Завдання на формування емоційної гостроти
й чутливості сприйняття образної мови**

1. Перечитайте епізод «Корній і заєць» із роману «Марія» У. Самчука. Якими словесно-образними засоби створюється емоційна напруга оповіді?

2. Чимало літературознавців стверджують, що поезія П. Тичини надзвичайно музична. Доведіть це прикладами з творчості поета й власними судженнями.

3. Відновіть пропущений епітет, подайте свій, обґрунтувавши вибір:

<i>Канни цвітуть над морем...</i>	<i>(...) місяць аж горить,</i>
<i>Канни – (...) чайки!</i>	<i>З діброви хмара виступає,</i>
<i>Зором своїм (...)</i>	<i>І світ на груди наступає</i>
<i>Палахкотять над морем...</i>	<i>Моїй тривозі – полетить!..</i>

(М. Вінграновський)

(М. Вінграновський)

<i>Стоять (...) кукурудзи,</i>	<i>(...) светр, (...) сміх я обійняв за</i>
<i>Й (...) волоття суше</i>	<i>плечі.</i>
<i>просо.</i>	<i>(...) вітер задмухав (...) вечір...</i>
<i>Лелека, мов старий</i>	<i>Так це було спочатку: ніч і зойки</i>
<i>грузин,</i>	<i>сойки</i>
<i>По жовтім полю ходить</i>	<i>в плавнях...</i>
<i>босо.</i>	<i>(...) вітер, (...) губи й (...) трави</i>

(М. Вінграновський) травня.

(М. Вінграновський)

4. Спробуйте встановити походження й визначте основу для переносного значення слів у таких метафорах:

<i>Над гаєм грає птичий грай,</i>	
<i>В дощі вдягаються тополі,</i>	
<i><u>І квітів жовто-синя повінь</u></i>	<i>Татарський кінь стриже вухами</i>
<i>Біжить навштиньки до ночі,</i>	
<i>Дніпра.</i>	<i><u>І місячні серпи</u> ті ночі в копи</i>

(М. Вінграновський) жнуть

(М. Вінграновський)

У чорної райдуги в пальцях *Я покажу вам сливи на сучках,*
вітер *Що настромились, падаючи*
І кров голуба – в крові небо *мовчки.*
сія. *Затисла груша в жовтих*
І телефон біля ліжка, і квіти. кулачках
Квіти мої, і за квітами – я. Смачного сонця лагідні
(М. Вінграновський) жовточки.

(М. Вінграновський)

5. Знайдіть порівняння, підберіть свої тропи до предметів, охарактеризованих через цей художній засіб:

Пахне сіном з Чумацького Вона була задумлива, як сад.
Возу, *Вона була темнава, ніби сад.*
Що мені сивиною сія, *Вона була схвильована, мов сад.*
І тремтить, як стебло Вона була мов сад і мов не сад.
верболозу, **(М. Вінграновський)**
Зачарована мрія моя...
(М. Вінграновський)

Що сама тоненька, як Твоє обличчя світле, як надія,
бриндуша, *Пахкими пальцями торкнув я*
Бистроцвітна, як бриндуша, уночі
теж... *І кров свою змішав я із твоєю,*
Придушила душу й далі душиш, Як зерно із землею повесні.
Дихать мені, диху не даєш. **(М. Вінграновський)**
(М. Вінграновський)

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Завдання розділу спрямовані на формуванні художньо-педагогічної направленості мислення. Особливість їх виконання полягає в тому, що ці завдання передбачають моделювання певної педагогічної ситуації; тут важливим є не тільки виконавчий аспект, а й увесь арсенал педагогічної інструментовки художнього впливу в цілому. Сюди входить врахування специфіки дитячої аудиторії, архітектоніка комунікації з дітьми, прогнозування (програвання подумки) конкретних дій тощо. Одне і те ж завдання можна варіювати, залежно від педагогічних ситуацій, адже особливістю художньо-педагогічного мислення є правильне реагування на постійно змінювані моменти навчально-виховного процесу, постійне врахування особливостей педагогічних ситуацій, уміння управляти ними.

**Завдання на розкриття логіки перетворення
життєвих фактів у факти мистецтва**

1. Що ви можете сказати про гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного як історичну особу й головного персонажа віршів Касіяна Саковича?

2. Чому Т. Шевченко (всупереч життєвій правді) зобразив у поемі «Гайдамаки» сцену вбивства Гонтою своїх дітей?

3. Визначте, які епізоди з життя розбійника Василя Гнидки (прототипу Чіпки Варениченка з роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні») і з якою метою Панас Мирний використав для створення літературного образу?

4. Поясніть, чому Василь Шкляр у тексті роману «Чорний ворон» постійно послуговується уривками архівних документів?

5. Як ви гадаєте, чи можна назвати образ Чорного Ворона з однойменного роману Василя Шкляра документальним?

***Завдання на вивчення динаміки творчого процесу
письменника та художньої кристалізації його ідейного задуму***

1. Покажіть, як зміна початкової назви твору розширила його ідейно-філософське, соціальне, морально-етичне звучання (один з творів на вибір): роман «Звіролови» І. Багряного в остаточній редакції почав називатися «Тигролови»; роман «Жива вода» Ю. Яновського перетворився на роман «Мир»; роман «Залишенці» В. Шкляра отримав остаточну назву «Чорний ворон».

2. Придумайте до одного з названих уривків з творів українських письменників його можливу «чернетку»: розмова батька з дочкою перед розставанням («Новина» В. Стефаника); зустріч братів з новели «Подвійне коло» («Вершники» Ю. Яновського); розправа батька над сином-комуністом («Марія» У. Самчука); роздуми Сашка над тим, що краще зробити для поновлення святості («Зачарована Десна» О. Довженка); Єлька і Микола Баглай в степу («Собор» О. Гончара).

***Завдання на пояснення сюжетних
і композиційних особливостей художнього твору***

1. Розкрийте композиційну роль епіграфів до віршів «Саду божественних пісень» Г. Сковороди.

2. Розкрийте композиційну роль пейзажу в його зв'язку з образним світом твору (один на вибір студента): пейзаж на початку поеми «Причинна» Т. Шевченка; пейзаж на початку казки «Кармелюк» Марка Вовчка; опис зимового лісу в оповіданні «Морозенко» М. Коцюбинського.

3. Розкрийте композиційну роль епіграфа в одному з творів Т. Шевченка чи І. Франка.

4. Як ви гадаєте, в чому полягає своєрідність композиції новели «Новина» В. Стефаника?

5. У чому своєрідність композиції роману «Диво» П. Загребельного?

6. Яку роль у художньому тексті відіграють поза сюжетні елементи? Прокоментуйте це на конкретному прикладі.

***Завдання на прищеплення умінь
аргументовано відстоювати власну точку зору***

1. Для одних дослідників «Велесова книга» – твір автентичний, для інших – уміла містифікація. Яку точку зору поділяєте ви? Аргументовано доведіть свою правоту.

2. На початку 90-х років XX ст. московські актори-українці поставили в Києві драму «Оргія» Лесі Українки. Режисерське рішення постановки було незвичним: елліни на сцені говорили по-українськи, римляни – по-російськи, а Меценат вільно переходив з однієї мови на іншу. Чи мало це доцільність? Думку аргументуйте.

3. Одні літературознавці стверджують, що «Волинь» У. Самчука за жанром – роман-трилогія, інші переконані, що це епопея. Як ви гадаєте, хто має рацію? Свою точку зору аргументуйте.

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

Третій розділ тренувального практикуму містить завдання, спрямовані на комунікативно-виконавську культуру майбутнього вчителя-словесника. Комунікативний фон (інтонація, побудова фрази, міміка, жести, погляд і т.д.) є необхідною умовою взаємодії особистості з іншими людьми. Формування у студентів-філологів навичок художньо-педагогічної комунікації – річ потрібна і складна, адже можна бути неперевершеним ерудитом, а справжнім учителем так і не стати. Завдання третього розділу не вичерпують усіх можливостей формування навичок художньо-педагогічного спілкування, вони тільки демонструють, як студент повинен займатися самопідготовкою, адже без комунікативно-творчої культури майбутній учитель не зможе вибудувати педагогічну взаємодію з вихованцями.

Завдання на формування вмінь готувати

літературний матеріал для художньо-педагогічної взаємодії

1. Підберіть уривок художнього тексту і попробуйте продекламувати його, надаючи різного емоційного забарвлення.

2. Попробуйте визначити, який музичний супровід найбільше підійшов би під час виконання таких ліричних творів: «Веснянки» І. Франка, «Золотий гомін» П. Тичини, «Бисть тишина в Шипюрні, у шпиталі...» Ю. Дарагана, «Чорних віршів» Є. Маланюка, «Ворогам» Л. Костенко.

Завдання на пошук творчого самопочуття

й емоційного настрою аудиторії

1. Охарактеризуйте, який емоційний стан має домінувати під час вивчення лірики періоду трьох літ Т. Шевченка.

2. Уважно розгляньте автопортрет Т. Шевченка 1840 року. Попробуйте подумки «оживити» зовнішній вигляд автора «Кобзаря»: чітко уявіть його поставу, манеру одягатися, манеру говорити, погляд тощо. Які переживання викликає у вас ця уявна картина?

3. Попробуйте у власному зовнішньому вигляді відтворити відповідні емоції, які домінуватимуть на уроці вивчення лірики періоду трьох літ Т. Шевченка.

4. На основі одного й того ж тексту спробуйте викликати різні афективні стани: страх, здивування, смуток, осуд, нерозуміння тощо.

5. На основі одного й того ж тексту спробуйте викликати різні афективні стани: радість, захват, замилювання, здивування, нерозуміння тощо.

Завдання на формування контактності й емоційного сприйняття у спілкуванні

1. Якщо людина мовчить, то за якими ознаками можна помітити, що вона страждає? Назвіть якнайбільше варіантів поведінки людини, її жестів, за якими було би видно, що вона страждає через своє вимушене мовчання.

2. Група студентів може виконати таке завдання, яке використовували свого часу в театральній-педагогічній практиці. Один зі студентів сідає навпроти групи і, використовуючи найтонші мімічні порухи, погляд і т.д., подумки веде з нею діалог, намагаючись викликати до дошки одного з товаришів. Усі інші повинні здогадатися, до кого саме звернене прохання.

3. Один студент перебуває за дверима, а в аудиторії тим часом слухають музичний уривок з виразним емоційним змістом. Той, хто був відсутнім, повинен за виразом обличчя товаришів визначити емоційний малюнок музичного твору.

10. МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Спосіб організації практичної та теоретичної діяльності студентів під час вивчення «Теорії літератури» зумовлений закономірностями й особливостями змісту навчального предмета. Відтак під час взаємодії викладачів і студентів буде використано такі *методи навчання*:

1) за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні, наочні, практичні;

2) за організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні; бінарні (подвійні) методи навчання;

3) за логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

Технології навчання: пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване, диференційоване навчання.

11. КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Під час взаємодії викладачів і студентів буде використано такі методи контролю:

попередній

підсумковий

поточний

взаємоконтроль

періодичний

самоконтроль

Оцінка за шкалами ECTS, сто бальною, розширеною	Критерії оцінювання знань студента	Рівень досягнень студента
A 90-100	Студент вільно володіє матеріалом, уміннями і	високий

(відмінно)	навичками аналізу художнього твору, виявляє творчі здібності, самостійно оцінює різноманітні явища літературного життя, виявляючи власну позицію щодо них, уміє використати набуті знання в нестандартних ситуаціях.	
В 80-89 (дуже добре)	Студент володіє матеріалом та навичками цілісно-комплексного аналізу художнього твору, самостійно оцінює окремі нові літературні явища, знаходить і виправляє допущені помилки, працює з різними джерелами інформації, систематизує та творчо використовує дібраний матеріал.	високий
С 75-79 (добре)	Студент володіє матеріалом та навичками цілісно-комплексного аналізу художнього твору, систематизує та узагальнює набуті знання, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження власних суджень.	достатній
Д 60-74 (задовільно)	Студент володіє матеріалом, відтворює значну його частину, з допомогою викладача знаходить потрібні приклади у тексті художнього твору.	задовільний
Е 50-59 (достатньо)	Студент володіє навчальним матеріалом на початковому рівні його засвоєння, відтворює незначну його частину, дає визначення літературного явища без посилання на художній текст.	низький
FX 35-49 (незадовільно)	Студент розуміє навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворює лише окремі фрагменти, дає загальну відповідь з допомогою викладача. В цілому відповідь не задовільна з можливістю повторного складання.	незадовільно
F 34 і менше (неприйнятно)	Незадовільні знання, обов'язковий повторний курс.	

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота										Підсумковий контроль (залік)	Загальна кількість балів
Розділ 1					Розділ 2		Розділ 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
Ауд./СР.	Ауд./СР.	Ауд./СР.	Ауд./СР.	Ауд./СР.	Ауд./СР.	Ауд./СР.	Ауд./СР.	Ауд./СР.	Ауд./СР.	20	100
4/5	4/6	3/4	4/5	4/5	5/2	3/4	4/5	3/4	2/5		

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

	Сума балів за всі види діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА РОЗШИРЕНОЮ ШКАЛОЮ
			Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики
	90 - 100	A	відмінно
	80 - 89	B	дуже добре
	75 - 79	C	добре
	60 - 74	D	задовільно
	50 - 59	E	достатньо
	35 - 49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
	1 - 34	F	Неприйнятно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни відображає створений навчально-методичний комплекс, який включає в себе:

- навчальну програму дисципліни;
- робочу навчальну програму дисципліни;
- плани лекційних занять;
- плани практичних занять;
- плани самостійної роботи;
- зміст індивідуальних завдань;
- конспект лекцій з дисципліни;
- питання для самоперевірки;
- питання до поточного контролю знань студентів;
- питання до підсумкового контролю знань студентів;
- інші матеріали.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. [Текст] / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – 634 с.

Вступ до літературознавства. Хрестоматія [Текст]: Навчальний посібник / Упор. Н. Бернадська. – К.: Либідь, 1995. – 256 с.

Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури [Текст]: Підручник / О. Галич та ін. / За наук. ред. О. Галича. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 488с.

Іванишин В. Нариси з теорії літератури [Текст]: навч. посіб. / В. Іванишин / Упоряд. тексту П. Іванишин. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 256 с.

Ференц Н. Основи літературознавства [Текст]: підручник. / Н. Ференц. – К.: Знання, 2011. – 431 с.

Додаткова

Андрусів С. Модус національної ідентичності [Текст]: Львівський текст 30-х років ХХ ст. / С. Андрусів – Тернопіль – Львів: ЛНУ, 2001. – 340 с.

Барт Р. Две критики / Р. Барт // Барт Р. Избранные работы [Текст]: Семиотика. Поэтика. – М.: Прогресс, Универс, 1994. – С. 262-268.

Бахтин М. Из записей 1970-1971 годов / М. Бахтин // Бахтин М. [Текст] Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1986. – С. 355-380 с.

Башляр Г. Предисловие к книге «Воздух и сны» / Г. Башляр // Вопросы философии. – 1987. – № 5. – С. 109-112.

Башляр Г. Предисловие к книге «Поэтика пространства» / Г. Башляр // Вопросы философии. – 1987. – № 5. – С. 113-121.

Бгабга Г. Націєрозповідність (передмова до книги «Нація і розповідь») / Г. Бгабга // Антологія світової літературно-критичної думки [Текст] / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 196. – С. 559-561.

Бердяєв Н. Національність і людство / Н. Бердяєв // Сучасність. – 1993. – № 1. – С. 154-157.

Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стилеві напрямки [Текст]: Монографія / А. Біла. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – 445 с.

Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики [Текст] / Л. Білецький / Упорядкув., передм., приміт. М. Ільницького. – К.: Либідь, 1998. – 408 с.

Введение в литературоведение. Литературное произведение: Основные понятия и термины [Текст] / Под. ред. Л. Чернец. – М.: Высшая школа, 1999. – 556 с.

Гейзінга Й. Homo Ludens [Текст] / Й. Гейзінга. – К.: Основи, 1994. – 250 с.

Гром'як Р. Орієнтації. Розмисли. Дискурси. 1997-2007 [Текст] / Р. Гром'як. – Тернопіль: Джура, 2007. – 367 с.

Гундорова Т., Шумило Н. Тенденції розвитку художнього мислення (поч. ХХ ст.) / Т. Гундорова // Слово і час. – 1993. – № 1. – С. 55-67.

Державин В. Література і літературознавство [Текст]: Вибрані теоретичні та літературно-критичні праці / В. Державин / Упоряд. С. Хороб. – Івано-Франківськ, 2005. – 491 с.

Домбровський В. Українська стилістика й ритміка. Українська поезика [Текст] / В. Домбровський. – Дрогобич: Відродження, 2008. – 488 с.

Донцов Д. Дві літератури нашої доби [Текст]. Репринтне видання 1958 р. (Видавництво «Гомін України», Торонто) / Д. Донцов. – Львів: Книгозбірня «Просвіти», 1991. – 295 с.

Дюрінг С. Література – двійник націоналізму? // Антологія світової літературно-критичної думки [Текст] / С. Дюрінг / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 565-566.

Енциклопедія постмодернізму [Текст] / За ред. Ч.Е. Вінквіста, В.Е. Тейлора / Пер. з англ. – К.: Основи, 2003. – 504 с.

Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика [Текст] / М. Євшан. – К.: Основи, 1998. – 658 с.

Задорожна С., Бернадська Н. Українська література (запитання і відповіді) [Текст] / С. Задорожна, Н. Бернадська. – К.: Феміна, 1996. – 232 с.

Зборовська Н. Психологія і літературознавство [Текст] / Н. Зборовська. – К.: Академвидав, 2008. – 392 с.

Зубрицька М. Психологія та теорія архетипів / М. Зубрицька // Антологія світової літературно-критичної думки [Текст] / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 83-84.

Зубрицька М. Номо Legens: читання як соціокультурний феномен [Текст] / М. Зубрицька. – Львів: Літопис, 2004. – 352 с.

Іванишин В. Нація. Державність. Націоналізм [Текст] / В. Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 1992. – 176 с.

Іванишин В. Непрочитаний Шевченко [Текст] / В. Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2001. – 32 с.

Іванишин В., Іванишин П. Пізнання літературного твору [Текст]. Методичний посібник для студентів і вчителів / В. Іванишин, П. Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2003. – 80 с.

Іванишин В. Тезаурус до курсу «Теорія літератури» [Текст] / В. Іванишин. – 2-ге вид., виправл. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2007. – 112 с.

Іванишин П. Національно-екзистенціальна інтерпретація (основні теоретичні та прагматичні аспекти) [Текст]: Монографія / П. Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2005. – 308с.

Іванишин П. Вульгарний «неоміфологізм»: від інтерпретації до фальсифікації Т. Шевченка [Текст] / П. Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2001. – 174 с.

Іванишин П. Постмодернізм і національно-духовна ідентифікація / П. Іванишин // Українські проблеми. – 1999. – № 1-2. – С. 123-130.

Іванишин П. Теоретичні аспекти національно-духовної ідентифікації / П. Іванишин // Проблеми гуманітарних наук. Наукові записки ДДПУ. – Дрогобич: Вимір, 1998. – Вип. 2. – С. 152-162.

Іванишин П. Філософія творчості О. Ольжича / П. Іванишин // Українські проблеми. – 1998. – № 1.- С. 141-143.

Ільницький М., Будний В. Порівняльне літературознавство [Текст]: навч. посіб. / М. Ільницький, В. Будний. – К.: ВД «КМ Академія», 2008. – 430с.

Історії літератури: Збірник статей [Текст] / Упоряд. О. Галета, Є. Гулевич, З. Рибчинська. – К.: Смолоскип; Львів: Літопис, 2010. – 184 с.

Качуровський І. Генерика і архітектоніка. Кн. І: Література європейського Середньовіччя [Текст] / І. Качуровський. – К.: ВД «КМ Академія», 2005. – 382 с.

Качуровський І. Містична функція літератури та українська релігійна поезія / І. Качуровський // Слово і час. – 1992. – № 10. – С. 33-45.

Квіт С. Основи герменевтики [Текст]: навч. посібник. – К.: ВД «КМ Академія», 2003. – 192 с.

Клочек Г. Енергія художнього слова [Текст] / Г. Клочек. Збірник статей. – Кіровоград: РВВ КДПУ, 2007. – 448 с.

Клочек Г. Поетика і психологія [Текст] / Г. Клочек. – К.: Т-во «Знання», 1990. – 48 с.

Клочек Г. У світлі вічних критеріїв. Про систему оцінки літературного твору [Текст] / Г. Клочек. – К.: Дніпро, 1989. – 221 с.

Ковалів Ю. Літературна герменевтика [Текст]: монографія. / Ю. Ковалів. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 240 с.

Краснова Л. До проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору [Текст] / Л. Краснова. – К.: Наука, 2003. – 133 с.

Левчук Л. Західноєвропейська естетика XX століття [Текст]: Навчальний посібник / Л. Левчук. – К.: Либідь, 1997. – 224 с.

Лексикон загального та порівняльного літературознавства [Текст]. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 634 с.

Література. Теорія. Методологія.: Пер. з польськ. С. Яко-венка. – К.: ВД «КМ Академія», 2006. – 543 с.

Літературознавча енциклопедія [Текст]: У 2-х т. / За ред. Ю. Коваліва. – Т. 1. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с.; Т. 2. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.

Літературознавча компаративістика [Текст]: Навчальний посібник / За ред. Р. Гром'яка. – Тернопіль: РВВ ТНПУ, 2002. – 343 с.

Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури [Текст] / Є. Маланюк. – К.: Обереги, 1992. – 64 с.

Марко В. Основи аналізу літературного твору / В. Марко // Дивослово. – 1999. – № 10. – С. 38-41.

Марко В. Стежки до таїни слова: літературознавчі й методичні студії [Текст]: Навчальний посібник: Для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Ред. В. Погрібний/ В. Марко. – Кіровоград: Степ, 2007. – 262 с.

Масловська Т. Соціальна заангажованість літератури / Т. Масловська // Слово і час. – 1998. – № 9-10. – С. 33-44.

Михайлин І. Методологічні пошуки в українській критиці та історії літератури XIX ст./ І. Михайлин // Літературознавство [Текст]: Матеріали III конгресу Міжнародної асоціації українців. – К.: Обереги, 1996. – С. 51-59.

Мукаржовский Я. Поэтическое произведение как комплекс ценностей / Я. Мукаржовский // Мукаржовский Я. Структуральная поэтика [Текст]. – М.: Школа «Языки русской к-ры», 1996. – С. 282-289.

Мукгерджи А. Чий постколоніалізм і чий постмодернізм? / А. Мукгерджи // Антологія світової літературно-критичної думки [Текст] / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 562-564.

Наєнко М. Історія українського літературознавства [Текст] / М. Наєнко. – К.: ВЦ «Академія», 2001. – 360 с.

Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика [Текст] / Д. Наливайко. – К.: ВД «КМ Академія», 2006. – 337 с.

Нариси з поезики [Текст]: Теоретико-методологічні та історико-літературні виміри (маловідомі праці з українського літературознавства Михайла Роздольського, Святослава Гординського, Володимира Державина) / Упоряд., літ. ред. С. Хороб; Передмови С. Хороб, С. Луцак. – Івано-Франківськ: б.в., 2008. – 186 с.

Ольжич О. Українська культура / О. Ольжич // Ольжич О. Незнаному Воякові: Заповідане живим [Текст]. – К., 1994. – С. 204-226.

Ортега-и-Гассет Х. Эссе на эстетическые темы в форме предисловия / Х. Ортега-и-Гассет // Вопросы философии. – 1994. – № 11. – С. 145-154.

Павлишин М. Постколоніальна критика і теорія / М. Павлишин // Антологія світової літературно-критичної думки [Текст] / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 531-535.

Пахаренко В. Основи теорії літератури [Текст]. Навчально-методичний посібник / В. Пахаренко. – К.: Генеза, 2009. – 296 с.

Пахаренко В. Українська поезика [Текст] / В. Пахаренко. – Видання третє, перероблене і доповнене. – Черкаси: Відлуння-Плюс, 2009. – 416 с.

Радевич-Винницький Я. Нариси з лінгвонаціології / Я. Радевич-Винницький // Радевич-Винницький Я. Україна: від мови до нації [Текст]. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 1997. – С. 7-289.

Рикер П. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике [Текст] / П. Рикер. – М.: Медиум, 1995. – 416 с.

Руснак І. Художній світ прози письменників-вісниківців [Текст] / І. Руснак. – Вінниця: ПП Балюк І.Б., 2011. – 232 с.

Сміт Е.Д. Національна ідентичність [Текст] / Е.Д. Сміт. – К.: Основи, 1994. – 224 с.

Сторі Дж. Теорія культури та масова культура [Текст]. Вступний курс / Пер. з англ. С. Савченка/ Дж. Сторі. – К.: Акта, 2005. – 360 с.

Теоретическая поэтика: понятия и определения [Текст]: Хрестоматия для студентов / Автор-составитель Н. Тамарченко. – М.: РГГУ, 1999. – 286 с.

Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XIX – початку XXI ст. [Текст]. – К.: ВД «КМ Академія», 2008. – 531 с.

Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства) [Текст]: підручник для гуманітаріїв / А. Ткаченко. – К.: Правда Ярославиців, 1997. – 448 с.

Тодоров Ц. Поняття літератури [Текст] / Ц. Тодоров. – К.: ВД «КМ Академія», 2006. – 162 с.

Традиційні сюжети та образи [Текст] / Упоряд. А. Волков. – Чернівці: Місто, 2004. – 442 с.

Турган О., Гребенюк Т. Універсальні категорії в системі літературного твору (модерністська та постмодерна світоглядно-художні парадигми) [Текст]: Монографія / О. Турган, Т. Гребенюк. – Запоріжжя: Просвіта, 2008. – 292 с.

Фізер І. Американське літературознавство [Текст]: Іст.-критич. нарис / Наук. ред. В. Моренець / І. Фізер. – К.: ВД «КМ Академія», 2006. – 108 с.

Фізер І. Онто-екзистенціальна функція літератури / І. Фізер // Українські проблеми. – 1995. – № 1. – С. 67-70.

Фізер І. Психолінгвістична концепція Олександра Потебні / І. Фізер // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. [Текст] / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 23-24.

Фролова К. Цікаве літературознавство [Текст] / К. Фролова. – К.: Освіта, 1991. – 192 с.

Фромм Э. Психоанализ и религия / Э. Фромм // Сумерки богов [Текст] / Сост. и общ. ред. А. Яковлева. – М.: Политиздат, 1989. – С. 143-222.

Хайдеггер М. Исток художественного творения / М. Хайдеггер // Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX вв. Трактаты, статьи, ссе [Текст]. – М.: Изд. Москов. у-та, 1987. – С. 264-312.

Шерех Ю. Пороги і Запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: У 3-х т. [Текст] / Упоряд. та приміт. Р. Корогодського; І. Якутовича / Ю. Шерех. – Харків: Фоліо, 1998. – Т. 1: Із книжки «Не для дітей». Із книжки «Друга черга». – 607 с.; Т. 2: Із книжки «Третя сторожа». – 367 с.; Т. 3: Поза книжками. Мовознавчі праці. – 430 с.

Шпет Г. Герменевтика и ее проблемы / Г. Шпет // Контекст-1989-90 [Текст]. – М.: Наука, 1989-1990. – С. 231-268; 219-259.

Элиот Т.С. Социальное назначение поэзии / Т.С. Элиот // Элиот Т.С. Назначение поэзии. Статьи о литературе [Текст]. – К.: AirLand, 1996. – С. 180-193.

Яус Г.Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика [Текст] / З нім. перекл. Р. Свято і П. Таращук / Г.Р. Яус. – К.: В-во Соломії Павличко «Основи», 2011. – 624 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

URL-адреси сайтів української літератури

Освітній онлайн-ресурс

<http://litmisto.org.ua/>

Електронна бібліотека української літератури

<http://www.utoronto.ca/elul/Main-Ukr.html>

Гуманітарний архів «Антропос»

<http://www.anthropos.net.ua/jspui/>

Архів журналу «Слово і час»

http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sch/texts.html

Архів журналу «Дивослово» <http://dyvoslovo.com.ua/archive/>